

היום שלפני ואחרי בעזה: כל מנגנון פיקוח בינלאומי ייכשל כפי שנכשל בעבר

written by אל"מ במיל' פרופ' גבי סיבוני | 06.01.2024

הלחימה בעזה נמשכת במלא עוזה מעל ומתחת לקרקע. נדמה שאף צבא בעולם לא התמודד עם אתגר שכזה. עזה נבנתה כאחד היעדים המבוצרים ביותר בעולם בהשקעות עתק. הלחימה לטיהור עזה תמשיך עוד זמן רב, כך גם השמדת תשתיות האויב מעל ומתחת לקרקע. למרות זאת, גורמים בקהילייה הבינלאומית ובכללם ארצות הברית, דוחקים במדינת ישראל להניע תהליך שיאפשר שיקום של עזה וחזרה מהירה שלה לשגרה אזרחית ללא החמאס. לאלה, יש לומר שחזרה של אוכלוסייה למרחבים בהם צה"ל עבר, אינה אפשרית ולא תוכל להיות אפשרית עוד תקופה ארוכה ועד לטיהור מלא של כל תשתיות הטרור ברצועה.

תוכניתו של שר הביטחון, כפי שפורסמה בתקשורת, קובעת מספר עקרונות. ראשית שחמאס לא ישלוט בעזה, שישראל לא תשלוט בעזה ומי שיהיו אחראיים לחיים ברצועה יהיו פלסטינים שאינם עוינים ושלא יוכלו לפעול נגד ישראל. עוד קובעת התוכנית שיתקיים שיתוף פעולה ישראלי-מצרי בפיקוח על ציר פילדלפי, שאיפשר (ומאפשר) הברחה של אמצעי לחימה לתוך רצועת עזה. שיתוף הפעולה יתקיים גם במסוף המעבר של סחורות ואנשים בין מצרים לעזה. יוקם גם כוח משימה בינלאומי לשיקום הרצועה בהובלת ארצות הברית. כאשר לפי תוכניתו של גלנט, הפלסטינים ישלטו בעזה באמצעות ועדות מקומיות שיאושרו על ידי ישראל. עוד קובע שר הביטחון שישראל תהייה הגורם המכווין והמאשר לכל התהליך.

עד כה, כל מנגנוני הפיקוח נכשלו כישלון חרוץ

בשל העובדה שהלחימה וטיהור הרצועה ימשכו עוד זמן רב, טוב יהיה לתאם ציפיות באשר למעלה הדרך הארוכה, ראשית עם הציבור בישראל וגם עם ארצות הברית. ראוי לכולנו לזכור שכל מנגנוני הפיקוח שהתקיימו ברצועת עזה הן על ידי ישראל והן על ידי מצרים וגורמים בינלאומיים, כשלו כישלון חרוץ. הניסיון לפקח על השימוש בחומרי בנייה כשל, הניסיון לפקח על הכנסת חומרים דו-שימושיים כשל וכל הניסיון לאכוף את פירוז הרצועה נכשל כישלון חרוץ.

תחת כל מנגנוני הפיקוח, הצליח החמאס לבנות מערך מבוצר וחמוש חסר תקדים. לכן, טוב יהיה אם נתייחס בזהירות רבה ליכולת של ישראל וכל גורם שהוא לפקח על הנעשה ברצועת עזה מעבר לגבול. השליטה הביטחונית הישראלית הינה אבן ייסוד בכל סידור עתידי ברצועת עזה, ולכן, כל ארגוני הביטחון יידרשו לשמור על חופש פעולה ביטחוני רציף ומתמשך ברצועה לשנים רבות. חופש פעולה רציף זה לא יוכל להתאפשר כשצה"ל נמצא מחוץ לרצועה ☒ הוא מחייב נוכחות קבועה ומתמשכת בתוך עזה.

פורסם בגלובס, בתאריך 6.1.2024.